

Стояцька Ганна Михайлівна,
доцент кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін,
кандидат філософських наук, доцент

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

РОЛЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ У РОЗБУДОВІ НАУКОВО-ОСВІТНЬОЇ СФЕРИ

Пріоритет у розвитку міжкультурної комунікації між Україною та Європейським Союзом, безумовно, на сьогодні належить академічній мобільності. Незважаючи на певні соціальні та політичні нюанси, пов'язані зі зростанням транснаціональної міграції, та заходи ряду європейських країн щодо мінімізації цього явища, мотивація українських здобувачів вищої освіти до навчання або стажування за кордоном залишається стабільно високою. І хоча наразі академічна мобільність українського студентства не є надто поширеним явищем, утім найближчими роками вона набуватиме все більшого значення і впливатиме на освітню політику як України, так і країн Європейського Союзу. Сприятиме цьому не лише поступове зникнення фізичних та ментальних кордонів і розвиток освітніх технологій (у тому числі і дистанційних), але й трансформація вітчизняного законодавства.

У країнах Європейського Союзу накопичено колосальний досвід освіти для іноземців. Пов'язано це, переважно, із традиціями колоніальної політики колишніх метрополій, прагненнями постколоніальних країн скористатись преференційними можливостями та квотами на отримання освіти у класичних європейських університетах. Поступово за останні сто років у таких країнах як Великобританія, Франція, Німеччина сформувались традиційні моделі залучення та подальшого фінансування програм навчання здобувачів вищої освіти в контексті політики деколонізації. У свій час ці процеси сприяли суттєвим змінам у національних законодавствах в напрямку регуляції міграційної політики, забезпечення прав нацменшин, змінили конфігурацію трендів у освіті в бік її грантової підтримки, сприяли розвитку екстеріоризації освіти, її ще більш тісному зрощенню з виробничими кластерами та остаточному становленню «індустрії знань» [1]. Статистичні дані демонструють, що останніми роками урядом, наприклад, Великобританії фінансування освіти здійснюється на рівні не менше 11-12 % видатків державного бюджету [2].

Якість та продуктивність вищої освіти та університетських досліджень стали промовистим показником у світовій економіці знань. Глобальні рейтинги по суті вимірюють рівні багатства та інвестиції у вищу освіту, і во-

ни відбивають усвідомлення того, що національне перевага більше не є достатньою. Безумовно, українська молодь сьогодні активно використовує освітні можливості, які надає євроінтеграція, сприймаючи світ як динамічний та мультикультурний. Капітал мобільності, набутий завдяки освіті за кордоном, згодом протягом життя розгортається у соціальне або кар'єрне зростання. Крім того, академічну мобільність студенти інтерпретують як підготовку до міжнародної кар'єри в глобальних корпораціях та інших транснаціональних організаціях, набуття міжкультурних навичок та космополітичного світогляду.

Насправді, оскільки диверсифікується національний склад випускників, існує більше альтернативних джерел виробництва знань. Система вищої освіти та наукових досліджень збагачується наявністю різноманітного комплексу знань, взаємодії з іншими постачальниками освітніх послуг (такими, наприклад, як освітні онлайн-платформи), з метою надання широкого спектру диференційованих результатів, впливів та вигод для суспільства в цілому. Завдяки цим освітнім місіям, вищі навчальні заклади доповнюють один одного, щоб максимізувати потенціал поза індивідуальними можливостями [3, с. 216-227]. Наука та освіта завжди діяли в умовах конкурентного середовища, але глобалізація знань і зростаюча популярність та використання глобальних рейтингів підняли цю конкуренцію на новий рівень.

Протягом останніх декількох десятиліть тенденції глобалізації та інтернаціоналізації мали далекосяжний вплив на більшість соціальних, культурних та інституційних галузей. Головним гравцем (як каталізатором, так і одержувачем цього розвитку) була освіта, де ця зміна в орієнтації широко відображається в останніх стратегіях та інноваціях. У Європі освітня політика, яка виникла в результаті інтернаціоналізації, спрямована на підвищення мобільності студентів, викладачів та осіб, що приймають рішення, з метою підготовки студентів до майбутнього, де професійна взаємодія буде здійснюватися в міжнародному контексті. Досягнення мети мобільності залежить від розуміння культурного різноманіття та багатомовності; обидва елементи були просунуті Європейським Союзом як осередки для стратегій посилення результатів, які передбачаються у змінюваному ландшафті освіти.

1. Machlup F. The Production and Distribution of Knowledge in the United States. Princeton : Princeton University Press. 1973. 436 pp.

2. Total Planned Public Spending. URL: http://www.ukpublicspending.co.uk/total_spending_2017UKbn (дата звернення 01.03.2018).

3. Hazelkorn E. Rankings and the reshaping of higher education : The battle for world-class excellence. 2nd ed. Palgrave Macmillan UK, Basingstoke. 2015. 304 pp.